

The University of
Tehran Press

Journal of Foreign Language Research

Online ISSN: 2588-7521

Journal Homepage: <https://jflr.ut.ac.ir/>

Surzhyk in Ukraine: Linguistic Hybridity, Social Attitudes, and Postcolonial Resistance A critical review of recent scholarship (2000-2024)

Farzaneh Fakhrian¹ Azita Abbasi²

1. Department of Linguistics, Faculty of Literature, Alzahra University, Tehran, Iran. Email: farzaneh.fakhrian@gmail.com

2. Department of Linguistics, Faculty of Literature, Alzahra University, Tehran, Iran. Email: a.abbasi@alzahra.ac.ir

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:

Received: 7 February 2026
Received in revised form: 18
April 2026
Accepted: 19 April 2026
Available online : 22 June
2026

Keywords:

Surzhyk,
Mixed language,
Bilingualism,
Postcolonial linguistics,
Language ideology

ABSTRACT

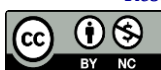
Objective: This article provides a comprehensive review of contemporary scholarship on Surzhyk, the Ukrainian-Russian mixed code, examining its role within Ukraine's postcolonial trajectory, wartime identity transformation, and complex sociolinguistic diversity.

Methodology: Drawing on 17 recent peer-reviewed studies and dissertations, it analyzes Surzhyk's structural features, regional and generational variations, symbolic and ideological dimensions, and evolving public attitudes.

Findings: The review integrates linguistic, sociological, and computational perspectives to demonstrate how Surzhyk operates both as a communicative strategy and as a site of ideological negotiation, reflecting speakers' agency and adaptive practices. The paper argues for a reevaluation of Surzhyk not as a degraded or chaotic hybrid but as a dynamic, strategic, and ideologically charged linguistic phenomenon reflecting Ukraine's complex historical and geopolitical reality. It also explores the implications of computational modeling for Surzhyk in digital linguistics and highlights its emerging role in Ukraine's broader efforts toward linguistic decolonization, cultural resilience, and the affirmation of hybrid identities.

Conclusion: Surzhyk serves as a prominent case in broader debates on language standardization, linguistic stigma, and the politics of authenticity in post-imperial contexts and recent sociopolitical shifts, particularly after 2014 and 2022, have intensified the symbolic stakes of mixed speech and reshaped the relationship between language choice and national belonging. By synthesizing findings across disciplines, the review identifies key tensions between prescriptive language ideologies and everyday communicative realities, while outlining directions for future research on Surzhyk in education, media discourse, and digital communication.

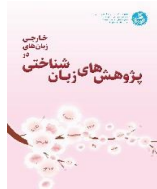
Cite this article: Fakhrian, F. and Abbasi, A. (2026). Surzhyk in Ukraine: Linguistic Hybridity, Social Attitudes, and Postcolonial Resistance A critical review of recent scholarship (2000–2024). *Journal of Foreign Language Research*, 16(2), 259-271. <https://doi.org/10.22059/jflr.2026.408879.1275>

© Author(s) retain the copyright.

Publisher: University of Tehran Press.

DOI: <https://doi.org/10.22059/jflr.2026.408879.1275>

پژوهشهای زبانشناختی در زبانهای خارجی

شاپا الکترونیکی: ۷۵۲۱-۲۵۸۸

Journal Homepage: <https://jflr.ut.ac.ir/>

انتشارات دانشگاه تهران

سورژیک در اوکراین: دوگانگی زبانی، نگرش‌های اجتماعی و مقاومت پسااستعماری مروری انتقادی بر پژوهش‌های اخیر (۲۰۲۴-۲۰۰۰)

فرزانه فخریان^۱ آریتا عباسی^۲

۱. گروه زبان‌شناسی، دانشکده ادبیات، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران. رایانامه: farzaneh.fakhrian@gmail.com

۲. گروه زبان‌شناسی، دانشکده ادبیات، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران. رایانامه: a.abbasi@alzahra.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخچه مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۱۱/۱۸

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۵/۰۱/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۱/۳۰

تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۳/۰۱

کلیدواژه‌ها:

سورژیک،

زبان آمیخته،

دوزبانگی،

زبان‌شناسی پسااستعماری،

ایدئولوژی زبانی

هدف: این مقاله مروری جامع بر پژوهش‌های معاصر درباره سورژیک، کد آمیخته اوکراینی-روسی، ارائه می‌دهد و نقش آن را در مسیر پسااستعماری اوکراین، دگرگونی هویت در شرایط جنگ، و تنوع پیچیده جامعه‌زبان‌شناختی بررسی می‌کند.

روش‌شناسی: با اتکا به ۱۷ مطالعه و رساله دانشگاهی داوری‌شده اخیر، ویژگی‌های ساختاری سورژیک، تنوع‌های منطقه‌ای و نسلی آن، ابعاد نمادین و ایدئولوژیک آن، و نگرش‌های عمومی در حال تحول را تحلیل می‌کند.

یافته‌ها: این مرور با ادغام دیدگاه‌های زبان‌شناختی، جامعه‌شناختی و محاسباتی نشان می‌دهد که سورژیک هم به‌عنوان یک راهبرد ارتباطی و هم به‌عنوان عرصه‌ای برای مذاکره ایدئولوژیک عمل می‌کند و عاملیت گویشوران و شیوه‌های انطباقی آنان را بازتاب می‌دهد. مقاله استدلال می‌کند که سورژیک نباید به‌عنوان گونه‌ای منحط یا آشفته تلقی شود، بلکه پدیده‌ای زبانی پویا، راهبردی و واجد بار ایدئولوژیک است که واقعیت تاریخی و ژئوپلیتیکی پیچیده اوکراین را منعکس می‌کند. همچنین پیامدهای مدل‌سازی محاسباتی سورژیک در زبان‌شناسی دیجیتال را بررسی می‌کند و نقش نوظهورش را در تلاش‌های گسترده‌تر اوکراین برای استعمارزدایی زبانی، تاب‌آوری فرهنگی و تثبیت هویت‌های ترکیبی برجسته می‌سازد.

نتیجه‌گیری: سورژیک در چارچوب مباحث گسترده‌تر درباره معیارسازی زبان، انگ زبانی و سیاست‌های اصالت در بافت‌های پساامپراتوری قرار دارد و تحولات اخیر اجتماعی-سیاسی، اهمیت نمادین گفتار آمیخته را تشدید کرده و رابطه میان انتخاب زبانی و تعلق ملی را بازآرایی کرده‌اند. با تلفیق یافته‌ها، این مرور تنش‌های کلیدی میان ایدئولوژی‌های تجویزی زبانی و واقعیت‌های روزمره ارتباطی را شناسایی و مسیرهایی برای پژوهش‌های آینده درباره سورژیک در آموزش، گفتمان رسانه‌ای و ارتباطات دیجیتال ترسیم می‌کند.

استناد: فخریان، فرزانه و عباسی، آریتا. (۱۴۰۵). سورژیک در اوکراین: آمیزش زبانی، نگرش‌های اجتماعی و مقاومت پسااستعماری مروری انتقادی بر پژوهش‌های اخیر (۲۰۲۴-۲۰۰۰). *پژوهشهای زبانشناختی در زبانهای خارجی*، ۱۶ (۲)، ۲۵۹-۲۷۱.

<https://doi.org/10.22059/jflr.2026.408879.1275>

© نویسنده‌گان.

ناشر: انتشارات دانشگاه تهران.

۱. مقدمه

زبان هرگز خنثی نیست؛ زبان قدرت، هویت، تاریخ و مقاومت را رمزگذاری می‌کند. هیچ‌جا این امر به اندازه مورد سورژیک، شکل گفتاری دوگانه ناشی از درهم‌تنیدگی عناصر اوکراینی و روسی، آشکار نیست. اگرچه سورژیک اغلب به‌عنوان نشانه‌ای از آموزش ضعیف، طبقه اجتماعی پایین یا سردرگمی زبانی انگ زده می‌شود، اما از دسته‌بندی ساده سر باز می‌زند. وجود و تداوم کاربرد آن بازتاب‌دهنده تنش‌های عمیق‌تر در جامعه اوکراین است: میان میراث‌های امپراتوری و احیای ملی، میان معیارسازی زبانی و عمل‌گرایی ارتباطی، و میان حاشیه‌رانی و بازپس‌گیری.

از اوایل دهه ۲۰۰۰، و به‌ویژه پس از انقلاب کرامت^۱ (۲۰۱۴) و جنگ روسیه-اوکراین (۲۰۲۲)، زمینه اجتماعی-سیاسی پیرامون سورژیک دستخوش دگرگونی سریع شده است. سورژیک دیگر صرفاً به‌عنوان شکلی فاسد از گفتار تلقی نمی‌شود، بلکه موضوع توجه مجدد پژوهشگران قرار گرفته است - از جمله تحلیل‌های صرفینحوی (کننت^۲، ۲۰۱۲) و بازچارچوب‌بندی‌های ایدئولوژیک در زمینه استعمارزدایی (ماکسول، کودریاوتسوا و اسکوبی^۳، ۲۰۲۴).

علی‌رغم افزایش حجم تحقیقات در مورد سورژیک در دو دهه گذشته، تحقیقات موجود همچنان در سنت‌های مختلف رشته‌ای پراکنده است. مطالعات زبان‌شناسی در درجه اول بر جنبه‌های ساختاری و صرفی-نحوی سورژیک متمرکز بوده‌اند، در حالی که تحلیل‌های جامعه‌شناختی-زبانی و ایدئولوژیکی به بررسی مسائل هویت، انگ و سیاست زبانی پرداخته‌اند. اخیراً، محققان شروع به بررسی پیامدهای استعمارزدایی زبانی و فناوری‌های زبان دیجیتال برای مطالعه کدهای مختلف کرده‌اند. با این حال، این رشته‌های تحقیقاتی به ندرت در یک چارچوب تحلیلی واحد بررسی می‌شوند. علاوه بر این، تحولات عمیق اجتماعی-سیاسی که از سال ۲۰۱۴ و به‌ویژه پس از ۲۰۲۲ در اوکراین رخ داده است، معانی نمادین و اجتماعی مرتبط با سورژیک را به طور قابل توجهی تغییر داده است. بنابراین، یک بررسی جامع برای ترکیب دانش فعلی، شناسایی روندهای نوظهور و ارزیابی مجدد نقش سورژیک در جامعه معاصر اوکراین ضروری است.

این مقاله با هدف ارائه یک مرور جامع و انتقادی از سورژیک به‌عنوان پدیده‌ای زبانی و اجتماعی-سیاسی نگاشته شده است. با اتکا به ۱۷ منبع دانشگاهی منتشرشده بین سال‌های ۲۰۰۰ و ۲۰۲۴، چهار پرسش به‌هم‌پیوسته را بررسی می‌کند:

۱. ساختار زبانی سورژیک چیست و چگونه با جابه‌جایی رمزی یا اختلاط گویشی تفاوت دارد؟
 ۲. گویشوران اوکراینی سورژیک را از نظر اجتماعی، ایدئولوژیک و عاطفی چگونه درک می‌کنند؟
 ۳. چه نیروهای تاریخی و ژئوپولیتیکی بر شکل‌گیری و معانی سورژیک تأثیر گذاشته‌اند؟
 ۴. آیا می‌توان سورژیک را به‌عنوان بخشی از پروژه گسترده‌تر استعمارزدایی زبانی اوکراین بازتفسیر کرد؟
- برای پاسخ به این پرسش‌ها، مقاله به بخش‌های موضوعی سازمان‌دهی شده است که به ظهور تاریخی، الگوهای زبانی، ادراک اجتماعی، تنش‌های ایدئولوژیک، تنوع منطقه‌ای و طبقه‌بندی نظری می‌پردازد. بدین ترتیب استدلال می‌شود که سورژیک را نمی‌توان به یک کد انتقالی تقلیل داد، بلکه باید آن را کنشی ارتباطی پیچیده، لایه‌مند و در حال تحول دانست.

۲. روش‌شناسی و انتخاب منبع

این مقاله با رویکردی انتقادی-روایی، پژوهش‌های معاصر در مورد سورژیک را که بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۴ منتشر شده‌اند، گردآوری می‌کند. مطالعات مرتبط از طریق جستجوهای انجام شده در پایگاه‌های داده و پلتفرم‌های جستجوی دانشگاهی اصلی، از جمله گوگل اسکالر، اسکوپوس و نشریات تخصصی رشته‌های مختلف در مطالعات اسلاوی و زبان‌شناسی اجتماعی شناسایی شدند. عبارات جستجو شامل «سورژیک»، «گفتار ترکیبی اوکراینی-روسی»، «زبان ترکیبی»، «ایدئولوژی زبان»، «دوزبانگی در اوکراین»، «دورگه زبانی» و «سیاست زبانی در اوکراین» بود.

¹ The Revolution of Dignity

² Kent, K.

³ Maxwell, O., Kudriavtseva, N., & Skubii, I.

فرآیند انتخاب بر مقالات مجلات، تئنگاری‌های دانشگاهی، فصل‌های کتاب و رساله‌های دکترها که مستقیماً به ابعاد زبانی، اجتماعی، ایدئولوژیک یا محاسباتی سورژیک پرداخته بودند، متمرکز بود. مطالعاتی که یافته‌های تجربی بدیع، تحلیل‌های نظری یا بررسی‌های اساسی مرتبط با درک سورژیک به عنوان یک پدیده زبانی و اجتماعی-فرهنگی ارائه می‌دادند، در این مطالعه گنجانده شدند. اولویت انتخاب منابع با انتشارات اخیر بوده است، اما چندین اثر بنیادی لازم برای زمینه‌سازی تاریخی و نظری نیز مد نظر قرار گرفتند. در مجموع هفده منبع علمی برای تحلیل دقیق انتخاب شدند. این منابع به صورت موضوعی بررسی و در حوزه‌های اصلی تحقیق، از جمله توسعه تاریخی، ساختار زبانی، نگرش‌های اجتماعی، ایدئولوژی زبان، تنوع منطقه‌ای، طبقه‌بندی زبانی و مدل‌سازی محاسباتی، سازماندهی شدند. از طریق این ترکیب موضوعی، هدف این بررسی ارائه درک یکپارچه‌ای از سورژیک و نقش در حال تحول آن در اوکراین معاصر است.

۳. زمینه‌های تاریخی و نظری

برای درک سورژیک، باید تاریخ طولانی اوکراین در زمینه انقیاد زبانی، سلطه امپراتوری و تغییر ایدئولوژی‌های ملی را در نظر گرفت. زبان اوکراینی قرن‌ها تحت حکومت امپراتوری روسیه و بعدها شوروی به حاشیه رانده شد، جایی که با آن یا به عنوان یک زبان بومی دهقانی یا یک کد سیاسی مشکوک رفتار می‌شد. در دوران تزاری، احکامی مانند بخشنامه والوف^۱ (۱۸۶۳) و دستور امس^۲ (۱۸۷۶) صراحتاً انتشار و آموزش به زبان اوکراینی را محدود کردند. در دوره شوروی، در حالی که مراحل کوتاهی از کورنیزاتسیا (بومی‌سازی) وجود داشت، آنها به زودی با سیاست‌های روسی‌سازی، به‌ویژه پس از دهه ۱۹۳۰، جایگزین شدند که زبان اوکراینی را به حوزه نمادین تنزل داد و زبان روسی را به عنوان زبان معتبر علم، شهرنشینی و تحرک اجتماعی ارتقا داد (موزر^۳، ۲۰۱۶).

سورژیک در این بستر به عنوان محصول جانبی دوزبانگی نامتقارن ظهور کرد، نه کاملاً روسی، نه کاملاً اوکراینی، بلکه چیزی بین این دو. محققانی مانند سربوت^۴ (۲۰۰۵) و خیمه‌لوسکی و ساوچنکو^۵ (۲۰۰۰) این وضعیت سه‌گانه‌رمز را نوعی پیوستار پسادوزبان‌های توصیف کرده‌اند که در آن شیوه‌های زبانی نه در حوزه‌های واضح، بلکه در حوزه‌های همپوشانی که توسط منطقه، طبقه، شهرنشینی و ایدئولوژی تعیین می‌شوند، تکامل می‌یابند. نکته مهم این است که سورژیک یک رمز همگن یا پایدار نیست. این رمز بین مناطق جغرافیایی، مثلاً منطقه دریای سیاه در مقابل اوکراین مرکزی، در طول نسل‌ها و حتی در حوزه سبک (رسمی در مقابل غیررسمی) بسیار متفاوت است و آن را به شکلی منحصر به فرد و سیال از سازگاری زبانی تبدیل می‌کند (هنتشل و تارانکو^۶، ۲۰۲۲).

بحث نظری پیرامون طبقه‌بندی سورژیک بر این متمرکز بوده است که آیا این یک زبان پیچین، یک زبان میان‌گزین، یک زبان ترکیبی یا صرفاً نوعی تغییر کد است که به بیراهه رفته است. بامشادی و داوری اردکانی (۱۳۹۸) در بررسی پدیده‌های تماس زبانی استدلال می‌کنند که رمزگردانی و گونه‌های آمیخته را نمی‌توان صرفاً به عنوان انحراف یا نقص زبانی تلقی کرد، بلکه این پدیده‌ها حاصل فرایندهای نظام‌مند و کارکردی در تعاملات دوزبان هستند. دل‌گادیو^۷ (۲۰۲۳) با برجسته کردن کارکرد ارتباطی و جایگیری اجتماعی سورژیک، با تقلیل آن به «آلودگی زبانی» مخالف است. به همین ترتیب، کوستیچنکو^۸ (۲۰۲۳) و لوچوک^۹ (۲۰۲۴) به

^۱ Valuev Circular

^۲ Ems Ukaz

^۳ Moser, M.

^۴ Sériot, P.

^۵ Khmelevsky, M., & Savchenko, A.

^۶ Hentschel, G., & Taranenko, O.

^۷ Del Gaudio, S.

^۸ Kostiučenko, A.

^۹ Levchuk, P.

ابعاد ایدئولوژیک سورژیک می‌پردازند: آیا این نشانه‌ای از حقارت است یا نوعی مقاومت در برابر خالص‌گرایی زبانی؟ آیا وجود آن یک زخم زبانی به‌جامانده از خشونت استعماری است، یا نمادی از التقاط فرهنگی؟
بنابراین، جایگاهی که بدین ترتیب به دست آمده، سورژیک را در چارچوب یک نظریه زبان‌شناسی پسااستعماری قرار می‌دهد، جایی که زبان‌ها ابزارهای خنثی نیستند، بلکه مکان‌هایی برای قدرت، سلسله‌مراتب و مذاکره هویت هستند. سورژیک، مانند بسیاری از کدهای ترکیبی در محیط‌های پساامپراتوری، در برابر دسته‌بندی آسان مقاومت می‌کند زیرا نشان‌دهنده وفاداری‌های متغیر، تاریخ‌های شکسته و هویت‌های چندوجهی است. بنابراین، باید نه فقط به‌عنوان یک ساختار، بلکه به‌عنوان یک پدیده اجتماعی-سیاسی مورد مطالعه قرار گیرد.

۴. ساختار زبانی و منطق درونی سورژیک

یکی از چشمگیرترین تحولات سال‌های اخیر، تثبیت نسبی سورژیک در جوامع خاص است. هنتشل و تارانتکو (۲۰۲۲) استدلال می‌کنند که در مکان‌هایی مانند سواحل دریای سیاه، سورژیک دیگر صرفاً یک فهرست «موقتی» یا محصول اکتساب ناقص نیست، بلکه یک کد ارتباطی پایدار، به‌ویژه در گفتمان شفاهی است. به همین ترتیب، کوزنتسوا^۱ (۲۰۲۳) نشان می‌دهد که گویشوران آگاهانه سورژیک را بر اساس زمینه، مخاطب و نیازهای هویتی ادراک‌شده، به‌جای گزینه‌های تک‌زبانه، انتخاب می‌کنند. علیرغم شهرت سورژیک به ناهماهنگی یا هرج‌ومرج، سورژیک درجه شگفت‌انگیزی از منطق درونی را نشان می‌دهد، به‌ویژه در زمینه‌هایی که به‌طور منظم در طول نسل‌ها استفاده می‌شود. تحقیقات زبان‌شناسی اخیر، به‌ویژه تحقیقات هنتشل (۲۰۲۳) و کنت (۲۰۱۲)، به‌جای اینکه سورژیک را صرفاً به‌عنوان یک اوکراینی یا روسی «شکسته» در نظر بگیرند، الگوهای ثابتی از ترکیب صرفی-نحوی، وام‌گیری واژگانی و حتی تثبیت صرفی را در گونه‌های سورژیک آشکار کرده‌اند.

سورژیک اغلب سیستم‌های صرفی اوکراینی را با ریشه‌های روسی یا برعکس ترکیب می‌کند. برای مثال، گویشوران ممکن است از افعال مشتق شده از زبان روسی با پایانه‌های صرفی اوکراینی استفاده کنند یا قوانین جنسیتی دستوری اوکراینی را برای اسم‌های روسی اعمال کنند. همان‌طور که هنتشل و پالینسکا^۲ (۲۰۲۴) در مطالعه خود در مورد اشکال مصدر نشان می‌دهند، برخی از ویژگی‌های صرفی-نحوی زبان سورژیک در مناطق خاصی از اوکراین، به‌ویژه در جنوب و مرکز، در حال سیستماتیک شدن هستند. این اشکال تصادفی نیستند، بلکه منعکس‌کننده یک دوگانه‌سازی عملی با هدف به حداکثر رساندن فهم متقابل در عین حفظ صرفه‌جویی در بیان هستند.

مطالعات اجتماعی-زبانی اخیر نیز نمونه‌های معتبری از استفاده از سورژیک در ارتباطات روزمره ارائه می‌دهد. به عنوان مثال، کوزنتسوا (۲۰۲۳)، عباراتی مانند "Яка ти красива сьогодні" (Yaka ty krasiva s'ohodni)، "Плохо чуєш мене" (Plokhо chuiesh mene)، "Сама собі празник" (Sama sobi praznik) و "Всьо чьотко" (Vs'o ch'otko) را گزارش می‌کند. که عناصر واژگانی و دستوری مرتبط با هر دو زبان اوکراینی و روسی را ترکیب می‌کند. در "Яка ти красива сьогодні" (Yaka ty krasiva s'ohodni)، ساختار نحوی اوکراینی با صفت مشتق شده از روسی «красива» (krasiva) به جای صورت استاندارد اوکراینی «гарна» (harna) استفاده شده است. به همین ترتیب، در "Плохо чуєш мене" (Plokhо chuiesh mene)، قید روسی «плохо» (plokhо) با فعل اوکراینی «чуєш» (chuiesh) و ضمیر «мене» (mene) ترکیب شده است، در حالی که در "Сама собі празник" (Sama sobi praznik) ساختار دستوری اوکراینی حفظ شده و "свято" (sviato) با اسم مشتق شده از روسی یعنی «празник» (praznik) جایگزین می‌شود. این مثال‌ها نشانگر الگوهای مکرر جایگزینی واژگانی و پیوندهای صرفی-نحوی هستند و نشان می‌دهند که در زبان سورژیک شاهد ترکیب‌های سیستماتیک عناصر از هر دو زبان هستیم، نه با تغییر رمزهای دل‌به‌خواهی یا پراکنده.

¹ Kuznetsova, T. V.

² Palinska, O.

سورژیک همچنین به شدت از آواهای اوکراینی و روسی الهام گرفته است، اما نه به نسبت مساوی یا ثابت. در برخی مناطق، واژگان روسی غالب هستند، به خصوص برای مفاهیم انتزاعی و بوروکراتیک (مثلاً pravitel'stvo به جای uriad برای «دولت»)، در حالی که اصطلاحات اوکراینی ممکن است در حوزه‌هایی مانند غذا، طبیعت یا خویشاوندی غالب باشند. هنتشل (۲۰۲۳) خاطرنشان می‌کند که با گذشت زمان، برخی از گونه‌های سورژیک تنوع واژگانی کمتری را نشان می‌دهند، نشانه‌ای از تثبیت نوظهور به جای زوال.

از نظر آواشناسی، سورژیک اغلب یک سیستم مصوت مسطح یا خنثی را نشان می‌دهد، به طوری که برخی از گویشوران صداهای خاص اوکراینی را به سمت هنجارهای روسی یا برعکس تغییر می‌دهند. با این حال، این امر از نظر منطقه‌ای نیز بسیار متغیر است و در برخی موارد، گویشوران عمداً ویژگی‌های آوایی یک کد را اغراق می‌کنند تا همسویی ایدئولوژیک یا موقعیت طبقاتی خود را نشان دهند (سوکولوا، ۲۰۲۳).

در مجموع، سورژیک فقط یک ترکیب «آشوبناک» نیست، بلکه سازگاری عمل‌گرایانه و قانون‌مند با محیط دو یا چندزبانه است. این زبان هم همگرایی زبانی و هم واگرایی اجتماعی را نشان می‌دهد و بنابراین، نه به عنوان یک شکل تنزل یافته، بلکه به عنوان یک گونه کاربردی و معنادار، شایسته شناخت است.

۵. نگرش‌های اجتماعی و ایدئولوژی‌های زبانی

سورژیک فقط یک پدیده زبانی نیست؛ بلکه یک نماد اجتماعی، یک میدان نبرد گفتمانی و اغلب منبع شرم و همبستگی است. درک عمومی از آن عمیقاً تحت تأثیر ایدئولوژی‌های خلوص زبان، انگ طبقاتی و روایت‌های در حال تکامل از هویت ملی است. تحقیقات در طول دو دهه گذشته نشان داده است که چگونه وضعیت سورژیک بسته به زمینه‌گوینده، فضای سیاسی و گفتمان نهادی، بین زوال انگ‌خورده و اصالت‌بازایی شده در نوسان است. این نگرش‌های متضاد اغلب منجر به تنش‌های گفتمانی می‌شود، بین سیاست و عمل، بین تجویز و تجربه زیسته. شومارووا^۲ (۲۰۲۴) نشان می‌دهد که چگونه بازیگران دانشگاهی و نهادی مختلف روایت‌های رقابتی در مورد مشروعیت سورژیک ایجاد می‌کنند: روایتی که آن را به عنوان یک بازمانده استعماری بی‌اعتبار می‌کند و روایتی دیگر که آن را به عنوان یک زبان بومی اصیل می‌پذیرد. در واقع، ایدئولوژی «زبان صحیح» از زمان استقلال اوکراین در سال ۱۹۹۱ به‌ویژه قوی بوده است. تلاش‌ها برای تثبیت زبان اوکراینی به عنوان تنها زبان دولتی، اغلب سورژیک را به عنوان یک عامل آلوده‌کننده - بقایایی از انقیاد یا بی‌دقتی استعماری - قرار می‌داد. کوستیچنکو (۲۰۲۳) اشاره می‌کند که چگونه این گفتمان ناب‌گرا با ملی‌گرایی و مدرنیته تلاقی می‌کند و سورژیک را هم عقب‌مانده و هم غیرمیهن‌پرست به تصویر می‌کشد.

از نظر تاریخی، سورژیک با کمبود آموزش، پیشینه روستایی و بی‌تفاوتی سیاسی مرتبط بوده است. همان‌طور که شوچوک کلیوژوا^۳ (۲۰۲۳) در مطالعه جامعه‌شناختی زبان‌شناختی خود در مورد خانواده‌های دوزبانه اوکراینی نشان می‌دهد، بسیاری از والدین به‌طور فعال فرزندان خود را از استفاده از سورژیک منصرف می‌کنند و آن را نشانه‌ای از فرومایگی زبانی می‌دانند. این انگ توسط کمپین‌های تحت حمایت دولت تقویت می‌شود. که بر خلوص و استانداردسازی زبان اوکراینی تأکید دارند، به‌ویژه در مدارس، رسانه‌ها و نهادهای دولتی. با این حال، نگرش‌ها نسبت به سورژیک به هیچ وجه یکپارچه نیست. لوچوک (۲۰۲۴) یک تغییر نسلی قابل توجه را مستند می‌کند: در حالی که اوکراینی‌های مسن‌تر احتمالاً سورژیک را منفی درک می‌کنند، گویشوران جوان‌تر، به‌ویژه در محیط‌های شهری و چندفرهنگی، تمایل دارند آن را با بی‌طرفی عمل‌گرایانه‌تر یا حتی آشنایی مثبت ببینند. علاوه بر این، در اوکراین مرکزی و جنوبی، جایی که استفاده ترکیبی عادی شده است، انگ به‌طور قابل توجهی کاهش می‌یابد (پالینسکا، ۲۰۲۳).

¹ Sokolova, S.

² Shumarova, N.

³ Shevchuk Kliuzheva, O.

برخی از گویندگان، به جای یک نقص، از سورژیک به عنوان وسیله‌ای برای نشان دادن هویت استفاده می‌کنند، چه برای برجسته کردن تعلق منطقه‌ای، چه برای کم‌اهمیت جلوه دادن نخبه‌گرایی، یا انتقال اصالت. به عنوان مثال، سیاستمداران یا چهره‌های عمومی ممکن است موقتاً به گفتاری شبیه به سورژیک روی آورند تا با «مردم عادی» همسو شوند، راهبردی که به عنوان انطباق نمایه‌ای شناخته می‌شود. همانطور که دل‌گادیو (۲۰۲۳) تأکید می‌کند، سورژیک به عنوان یک گنجینه اجتماعی-نمایه‌ای، غنی از ظرافت‌های نمادین، عمل می‌کند. علاوه بر این، ماکسول، کودریاوتسوا و اسکوبی (۲۰۲۴) استدلال می‌کنند که در اوکراین پس از سال ۲۰۱۴، سورژیک زندگی نشانه‌شناختی جدیدی را آغاز کرده است: می‌تواند مقاومت در برابر سلطه روسیه و نخبه‌گرایی زبانی اوکراینی را نشان دهد. این ارزیابی مجدد ایدئولوژیک، نشان‌دهنده شناخت فزاینده سورژیک نه به عنوان فساد، بلکه به عنوان یک عامل زبانی خلاق است.

۶. سورژیک در بستر جنگ روسیه-اوکراین و استعمارزدایی زبانی

از زمان الحاق کریمه در سال ۲۰۱۴ و به طور چشمگیرتر پس از جنگ روسیه-اوکراین در سال ۲۰۲۲، زبان به میدان نبرد استراتژیک در مبارزه بر سر هویت ملی، خودمختاری و بقای فرهنگی تبدیل شده است. در این بستر، سورژیک دستخوش یک ارزیابی مجدد عمیق شده است، نه تنها به عنوان یک گویش اجتماعی یا یک عمل غیررسمی، بلکه به عنوان فضایی نمادین در مبارزه برای استعمارزدایی زبانی.

تبلیغات دولتی روسیه مدت‌هاست ادعا می‌کند که جمعیت روس‌زبان اوکراین یک بلوک یکپارچه و طرفدار روسیه است که نیاز به «حمایت» دارد. این روایت - که زیربنای توجیه ایدئولوژیک درگیری نظامی بود - به شدت توسط واقعیت‌های زندگی شهروندان اوکراینی، از جمله بسیاری از کسانی که به زبان روسی، سورژیک یا هر دو صحبت می‌کنند، رد شده است. به گفته ماکسول، کودریاوتسوا و اسکوبی (۲۰۲۴)، جنگ باعث جدایی گسترده زبان و وفاداری سیاسی شده است. صحبت کردن به زبان روسی یا سورژیک دیگر به معنای حمایت از روسیه نیست. در عوض، این کدها اکنون اغلب در خدمت میهن‌پرستی و مقاومت اوکراینی استفاده می‌شوند. این پدیده پیامدهای مهمی برای سورژیک دارد، که قبلاً انگ «نامناسب» بودن یک شکل اوکراینی یا بقایای تخریب استعماری را به همراه داشت. لحظه اجتماعی-سیاسی فعلی امکان تغییر شکل سورژیک را به عنوان بخشی از یک استراتژی گسترده‌تر مقاومت ضد استعماری فراهم می‌کند، جایی که ترکیبی زبانی به نوعی عاملیت تبدیل می‌شود.

بسیاری از محققان اکنون به جای جستجوی ناب‌گرایی کامل یا بازگشت به استانداردهای زبانی پیش از استعمار، طرفدار به رسمیت‌شناختن گونه‌های ترکیبی مانند سورژیک به عنوان اجزای مشروع بوم‌شناسی زبانی استعمارزدایی شده اوکراین هستند. دل‌گادیو (۲۰۲۳) و کوستیچنکو (۲۰۲۳) طرفدار این هستند که سورژیک را نه به عنوان تحریف هیچ‌یک از دو زبان، بلکه به عنوان یک فضای سوم در نظر بگیریم - یک وسیله ارتباطی انعطاف‌پذیر، سازگار و از نظر فرهنگی طنین‌انداز که از محدودیت تاریخی و پاسخ خلاقانه زاده شده است. این دیدگاه با روندهای گسترده‌تر در زبان‌شناسی پسااستعماری همسو است، جایی که هدف نه بازگرداندن یک گذشته زبانی خالص، بلکه اعتباربخشی به واقعیت‌های زبانی کنونی است که توسط امپراتوری، تروما و بقا شکل گرفته‌اند. در این دیدگاه، سورژیک نه به عنوان مانعی برای تثبیت ملی، بلکه به عنوان بیانی اصیل از پیچیدگی هویت اوکراینی ظهور می‌کند.

با توجه به پیامدهای سیاست‌گذاری، این تغییر در برداشت، سیاست‌های زبانی دولتی را نیز به چالش می‌کشد، سیاست‌هایی که اغلب بر استانداردسازی، خلوص و تک‌زبانی اوکراینی به عنوان اهداف تأکید داشته‌اند. اگرچه این اهداف با توجه به روسی‌سازی تاریخی قابل‌درک هستند، اما ممکن است خطر بیگانه‌سازی میلیون‌ها اوکراینی را که گفتارشان با آرمان‌های هنجاری مطابقت ندارد، به همراه داشته باشند. همان‌طور که کوزنتسوا (۲۰۲۳) هشدار می‌دهد، عدم به رسمیت شناختن مشروعیت عملکردی سورژیک می‌تواند طرد اجتماعی-زبانی را تقویت کند و ناخواسته الگوهای استعماری حاشیه‌نشینی زبانی را تقویت کند.

۷. تنوع منطقه‌ای و نسلی

استفاده و درک از زبان سورژیک در سراسر اوکراین توسط مجموعه‌ای غنی از عوامل جغرافیایی، تاریخی، اجتماعی و نسلی شکل گرفته است. برخلاف زبان‌های ملی استاندارد که اغلب از آموزش، پخش و سیاست‌گذاری یکسان بهره‌مند می‌شوند، سورژیک یک پدیده مردمی است که عمیقاً با تجربیات زیسته مناطق و گروه‌های خاص گره خورده است.

یکی از مستندترین ویژگی‌های سورژیک، تنوع منطقه‌ای بالای آن است. به گفته هنتشل و تارانکو (۲۰۲۲)، گویشوران در امتداد ساحل دریای سیاه، به‌ویژه در مناطق اودسا، میکولایف و خرسون، اغلب اشکال سورژیک را نشان می‌دهند که از نظر واژگانی به روسی نزدیک‌تر اما از نظر دستوری اوکراینی‌تر هستند. در مقابل، اوکراین مرکزی گونه‌های ترکیبی تثبیت‌شده‌تری را نشان می‌دهد که تمایل دارند به‌طور یکنواخت در سطوح دستوری و واژگانی ترکیب شوند (هنشتل، ۲۰۲۳).

این تفاوت‌ها فقط زبانی نیستند؛ بلکه میراث تاریخی متمایزی را نیز منعکس می‌کنند. مناطق جنوبی، که از نظر تاریخی در دوران شوروی بیشتر در معرض نهادهای نظامی و صنعتی روسی‌زبان قرار داشتند، بیشترین تأثیر واژگانی روسی را نشان می‌دهند. در مقابل، مناطق غربی و مرکزی که زیرساخت‌های زبانی اوکراینی قوی‌تری را حفظ کرده‌اند و کمتر تحت جذب زبانی شوروی قرار گرفته‌اند، ادغام ساختاری بیشتری از زبان اوکراینی را در گونه‌های سورژیک خود نشان می‌دهند (خیمه‌لوسکی و ساوچنکو، ۲۰۰۰).

پویایی‌های شهری-روستایی نیز نقش حیاتی ایفا می‌کنند. در بسیاری از مراکز شهری، به‌ویژه آنهایی که دسترسی به آموزش عالی دارند و زبان اوکراینی در خدمات عمومی اجباری است، زبان سورژیک ممکن است به نفع زبان استاندارد اوکراینی یا تغییر زبان دوزبانه رو به زوال باشد. با این حال، در مناطق روستایی و حومه شهری، زبان سورژیک اغلب زبان گفتاری غالب است که برای ارتباطات روزمره، حکومت محلی و پیوند اجتماعی استفاده می‌شود (پالینسکا، ۲۰۲۳).

وقتی صحبت از نسل‌های مختلف می‌شود، وضعیت پیچیده است. لوچوک (۲۰۲۴) نشان می‌دهد که اوکراینی‌های جوان‌تر در برخی مناطق به‌طور فعال زبان سورژیک را به‌عنوان بقایای ناخواسته ابهام زبانی پس از شوروی رد می‌کنند و در عوض بسته به موقعیت، زبان اوکراینی خالص یا تغییر زبان بین اوکراینی و روسی را ترجیح می‌دهند. با این حال، در سایر محیط‌ها، به‌ویژه در خانواده‌های چندزبانه و مدارس متنوع اجتماعی، گویشوران جوان تسلط عملی در زبان سورژیک نشان می‌دهند و از آن به صورت انتخابی برای اهداف سبکی، طنز یا اصالت فرهنگی استفاده می‌کنند (شوچوک کلیوژوا، ۲۰۲۳).

نکته مهم این است که بسیاری از گویشوران بسته به حوزه، مخاطب و منافع اجتماعی، به‌طور روان و آگاهانه بین کدهای زبانی جابه‌جا می‌شوند. همانطور که کوزنتسوا (۲۰۲۳) اشاره می‌کند، سورژیک اغلب نه از روی ناآگاهی، بلکه به دلیل انعطاف‌پذیری عملی - برای پر کردن شکاف‌ها، خنثی کردن تنش یا نشان دادن تعلق درون گروهی - انتخاب می‌شود. این تنوع، هرگونه رویکرد یکپارچه به سیاست زبانی را به چالش می‌کشد. سیاست‌هایی که تفاوت‌های ظریف منطقه‌ای و نسلی را نادیده می‌گیرند، خطر تحریف واقعیت زبانی کشور را به همراه دارند. درک چگونگی سازگاری سورژیک در طول زمان و مکان برای ایجاد چارچوب‌های برنامه‌ریزی زبانی فراگیر و پاسخگو که شیوه‌های گفتاری محلی را منعکس می‌کنند، به جای حذف، بسیار مهم است.

۸. سورژیک به‌عنوان یک کد ترکیبی، بیناگویش یا موردی از دوزبانگی؟

یکی از بحث‌برانگیزترین سؤالات در مطالعه سورژیک مربوط به طبقه‌بندی زبانی آن است. آیا سورژیک یک بیناگویش در یک پیوستار پسادوزبانگی است، زبانی ترکیبی که از طریق ترکیب پایدار شکل گرفته است یا صرفاً نتیجه تغییر گسترده کد و تداخل در گفتار دوزبانه است؟ محققان همچنان اختلاف نظر دارند، اما این بحث ابهام ساختاری و وزن ایدئولوژیک سورژیک را روشن می‌کند. برخی از تفسیرهای اولیه از سورژیک از مدل کلاسیک فرگوسن (۱۹۵۹) از دوزبانگی وام گرفته شده است، که در آن تصور می‌شد زبان اوکراینی و روسی به ترتیب حوزه‌های "بالا" و "پایین" را اشغال می‌کنند. در این مدل، سورژیک اغلب به‌عنوان یک میانه ناپایدار - ترکیبی غیراستاندارد و وابسته به زمینه - که ناشی از همپوشانی‌های عملکردی بین دو کد غالب است، در نظر گرفته می‌شد. با این حال، همان‌طور که سربوت (۲۰۰۵) استدلال می‌کند، این مدل دوزبانه نمی‌تواند به‌طور کامل تنوع، خلاقیت و واگرایی

منطقه‌ای مشاهده شده در سورژیک را توضیح دهد، که اغلب فاقد تفکیک دامنه‌ای منسجم است و شامل ترکیب دوطرفه به جای تبعیت ساده است.

روایت‌های اخیر نشان می‌دهند که سورژیک به بهترین وجه به عنوان یک بیناگوشی توصیف می‌شود - گونه‌ای زبانی که بین دو سر طیف پسادوزبانگی قرار دارد. در این چارچوب، سورژیک مشابه با درهم آمیختگی‌های موجود در مناطق تماس چندزبانه، مانند اسپانگلیش یا بلگرانو پورتونیول، عمل می‌کند و منطق، هنجارهای نوظهور و انسجام ساختاری خاص خود را به نمایش می‌گذارد. مطالعات انجام شده توسط هنتشل و پالینسکا (۲۰۲۴) و کنت (۲۰۱۲) شواهد قانع کننده‌ای ارائه می‌دهند که سورژیک نه صرفاً منحصر به فرد است و نه کاملاً تصادفی؛ بلکه گرایش‌های دستوری، الگوهای آوایی تکرار شونده و اشکال تثبیت شده را در جوامع خاص نشان می‌دهد.

یکی دیگر از حوزه‌های پژوهشی بررسی می‌کند که آیا سورژیک باید به عنوان یک زبان مختلط طبقه بندی شود یا خیر - اصطلاحی که در گونه شناسی زبانی برای توصیف زبان‌هایی که از ترکیب عمدی دو زبان والد مجزا حاصل می‌شوند (مثلاً میچیف، مدنیج آلیوت) به کار می‌رود. اگرچه سورژیک تقسیم بندی صرفی-نحوی رایج در زبان‌های مختلط را نشان نمی‌دهد، اما تداوم آن در طول نسل‌ها، تأثیر آن بر شکل گیری هویت و پایداری آن در برخی زمینه‌ها نشان می‌دهد که در یک دسته بندی گونه شناسی میانی قرار می‌گیرد (دل گادیو، ۲۰۲۳، هنتشل، ۲۰۲۳).

برخی دیگر استدلال می‌کنند که سورژیک بهتر است به عنوان نوعی ترکیب کد یا تغییر کد درک شود، جایی که گویندگان به دلایل عملی یا سبکی بین عناصر اوکراینی و روسی متناوباً استفاده می‌کنند. با این حال، این موضع خطر دست کم گرفتن درجه نظام بندی که سورژیک در برخی مناطق تجربه کرده است (هنتشل و تارانکو، ۲۰۲۲) و همچنین انسجام اجتماعی و ایدئولوژیکی که به آن دلالت می‌کند را به همراه دارد.

با توجه به این بحث‌ها، بسیاری از محققان اکنون از یک مدل مفهومی ترکیبی حمایت می‌کنند و سورژیک را به عنوان یک عمل زبانی چند لایه می‌شناسند که نمی‌توان آن را به طور دقیق تحت یک دسته قرار داد. این زبان هم ساختاری و هم ایدئولوژیک، هم قانونمند و هم متغیر، هم انگ زده و هم باز پس گرفته است. بنابراین، طبقه بندی آن ممکن است به معنای قرار دادن آن در یک چارچوب موجود نباشد، بلکه به معنای به چالش کشیدن مرزهای خود تفکر گونه شناسی باشد.

۹. تشخیص محاسباتی سورژیک: به سوی پردازش زبان طبیعی و زبان شناسی دیجیتال

همچنان که سورژیک در گفتمان عمومی و پژوهش‌های دانشگاهی برجسته تر می‌شود، پرسش‌های جدیدی در مورد چگونگی برخورد با آن در حوزه زبان شناسی دیجیتال، برچسب نویسی پیکره‌ها و پردازش زبان طبیعی (NLP) مطرح می‌شود. کدهای به حاشیه رانده شده سنتی مانند سورژیک، چالشی منحصر به فرد برای مدل‌های محاسباتی آموزش دیده بر اساس پیکره‌های زبانی استاندارد ایجاد می‌کنند - اما آن‌ها همچنین فرصت‌هایی را برای بازاندیشی در بازنمایی زبانی در عصر دیجیتال فراهم می‌کنند. بیشتر ابزارهای پردازش زبان طبیعی و سیستم‌های شناسایی زبان بر اساس مجموعه داده‌های تمیز و تک زبانه آموزش دیده‌اند. در نتیجه، آن‌ها اغلب متون سورژیک را به اشتباه طبقه بندی می‌کنند و آن‌ها را بر اساس تراکم واژگانی یا قراردادهای املائی به عنوان روسی یا اوکراینی برچسب گذاری می‌کنند. سیرا، دی نونزیو و نوسیلیا^۱ (۲۰۲۰) نشان داده‌اند که حتی پیشرفته ترین الگوریتم‌های تشخیص زبان نیز در شناسایی نمونه‌های زبان ترکیبی مشکل دارند و اغلب نتایج نادرست یا متناقضی ایجاد می‌کنند.

علاوه بر این، برچسب نویسی سورژیک نیز مشکلات خاص خود را دارد. برخلاف تغییر کد که اغلب در مرزهای جمله یا عبارت رخ می‌دهد، سورژیک شامل اختلاط درون جمله‌ای است - گاهی اوقات در سطح تکواژها یا وندها. این امر تقسیم بندی و برچسب گذاری را از نظر محاسباتی دشوارتر می‌کند، به خصوص هنگامی که گویندگان از نحو تکواژ ترکیبی استفاده می‌کنند که با هیچ دستور زبان شناخته شده‌ای مطابقت ندارد.

¹Sira, N., di Nunzio, G. M., & Nosilia, V.

با وجود این چالش‌ها، تلاش‌های قابل‌توجهی برای توسعه سیستم‌های تشخیص خودکار متناسب با سورژیک انجام شده است. با استفاده از یادگیری ماشینی تحت نظارت و معماری‌های شبکه عصبی، سیرا و همکاران (۲۰۲۰) مدل‌هایی را برای تشخیص توالی‌های کد مختلط بر اساس واج‌آرایی ترکیبی، بی‌نظمی‌های صرفی-نحوی و الگوهای استفاده متنی آموزش دادند. نتایج آن‌ها نشان می‌دهد که ابزارهای پردازش زبان طبیعی آگاه از سورژیک امکان‌پذیر هستند - به‌ویژه هنگامی که بر روی پیکره‌های معتبر و مختص منطقه آموزش داده شوند.

پروژه‌های دیگر شروع به گنجانیدن فراداده‌های اجتماعی (مثلاً سن گوینده، منطقه، زبان) در مدل‌های خود کرده‌اند که با فراهم کردن زمینه برای استفاده از زبان، دقت را افزایش می‌دهد. این رویکردها فراتر از فرض سنتی «داده‌های پاک» در پردازش زبان طبیعی و به سمت مدلی از پیچیدگی زبانی می‌روند که چندزبانگی در دنیای واقعی را با دقت بیشتری منعکس می‌کند. توسعه سیستم‌های هوش مصنوعی تشخیص‌دهنده سورژیک، پیامدهای فنی و اخلاقی را به همراه دارد. از نظر فنی، این سیستم با نیاز به مدل‌های انعطاف‌پذیرتر، چندزبانانه‌تر و اجتماعی‌زمینه‌ای‌تر، مرزهای چارچوب‌های فعلی پردازش زبان طبیعی را جابه‌جا می‌کند. از نظر اخلاقی، این سیستم پرسش‌هایی را در مورد بازنمایی، تشخیص و پاک کردن مطرح می‌کند: چه کسی صلاحیت تعیین اینکه کدام گونه‌ها به اندازه کافی معتبر هستند تا از نظر محاسباتی مدل‌سازی شوند را دارد؟ کدام زبان‌ها یا کدها «شایسته» دیجیتالی شدن در نظر گرفته می‌شوند؟

با سرمایه‌گذاری در فناوری‌های آگاه از سورژیک، زیرساخت دیجیتال اوکراین می‌تواند به سمت شمول زبانی بیشتر حرکت کند و ابزارهایی مانند غلطیاب‌های املائی، زیرنویس‌های خودکار و ربات‌های چت را قادر سازد تا به‌طور معناداری با اشکال گفتاری ترکیبی تعامل داشته باشند. به این معنا، تشخیص محاسباتی نه‌تنها به یک دستاورد فنی، بلکه به یک بیانیه فرهنگی و سیاسی تبدیل می‌شود.

۱۰. بحث انتقادی: بازسازی جراحی به‌عنوان عاملیت و سازگاری

در طول این بررسی، سورژیک نه به‌عنوان یک شکست یا یادگار زبانی، بلکه به‌عنوان یک ثبت پویا از مذاکره، بقا و مقاومت ظاهر شده است. تداوم آن - و توان‌افزایی نسبی اخیر - ما را مجبور می‌کند تا فرضیات رایج در مورد مشروعیت زبانی، ترکیبی بودن و عاملیت گوینده را مورد بازنگری قرار دهیم.

بسیاری از ایدئولوژی‌های زبانی تحت حمایت دولت هنوز در یک دوگانه ناب عمل می‌کنند، جایی که مشروعیت به اشکال استاندارد، تک‌زبان و رسماً تأییدشده تعلق دارد. سورژیک این منطق را نقض می‌کند. این زبان بین کدها، خارج از دستورالعمل رسمی و در تضاد با مرزهای زبانی وجود دارد. با این حال، همان‌طور که کوزنتسوا (۲۰۲۳) و دل‌گادیو (۲۰۲۳) نشان می‌دهند، گویشوران قربانیان منفعل فروپاشی زبانی نیستند. بلکه آن‌ها از سورژیک به‌صورت استراتژیک استفاده می‌کنند - برای پل زدن بر شکاف‌های فرهنگی، کاهش اصطکاک اجتماعی و اجرای هویت به شیوه‌های ظریف و خلاقانه. از نظر زبان‌شناسی، سورژیک نشان می‌دهد که «ناخالصی» می‌تواند تابع قانون باشد. از نظر اجتماعی، نشان می‌دهد که به‌اصطلاح «زبان بد» اغلب در پیمایش پیچیدگی خوب عمل می‌کند. از نظر سیاسی، استفاده از آن می‌تواند یا آسیب‌های استعماری یا عاملیت پسااستعماری را نشان دهد - گاهی اوقات هر دو را هم‌زمان. این تناقضات باعث می‌شود که این زبان نه یک مشکل برای حل شدن، بلکه پدیده‌ای باشد که باید بر اساس شرایط خودش درک شود.

بازتعریف سورژیک همچنین شامل بازنگری اخلاقی در مورد اینکه چه کسی شنیده می‌شود، کدام صداها اعتبارسنجی می‌شوند و گفتار چه کسی بخشی از فرهنگ محسوب می‌شود، می‌شود. حذف سورژیک از برنامه‌ریزی زبان، ساخت پیکره زبانی یا نمایندگی آموزشی منجر به حذف میلیون‌ها گوینده از گفتگوی ملی می‌شود. همان‌طور که لوچوک (۲۰۲۴) اشاره می‌کند، تلاش‌ها برای مشروعیت‌زدایی از سورژیک اغلب منجر به استعمار زبانی داخلی می‌شود - فرآیندی که سلسله‌مراتب امپراتوری را در فضای پسااستعماری تکرار می‌کند. در عوض، به رسمیت شناختن سورژیک به‌عنوان یک منبع بیانی مشروع، امکان تکثرگرایی را در هویت

ملی فراهم می‌کند. این امر واقعیت تنوع زبانی در اوکراین را بدون نیاز به یکسان‌سازی یا حذف، تصدیق می‌کند. با انجام این کار، فضایی برای سیاست‌های زبانی جدید نیز ایجاد می‌کند - سیاست‌هایی که کاربرد اصیل را بر هنجارهای ایده‌آل اولویت می‌دهند. سورژیک در اصل در مورد سازگاری است - با واقعیت‌های سیاسی جدید، خواسته‌های فرهنگی جدید و نیازهای ارتباطی جدید. این زبان نه زبان نخبگان است و نه محصول برنامه‌ریزی. این زبانی است از جنس انعطاف‌پذیری، زادهٔ ضرورت و شکل گرفته در طول قرن‌ها فشار، با این حال هنوز زنده، در حال تکامل و رسا. به همین دلیل، سورژیک نه سزاوار سرزنش یا نوستالژی، بلکه سزاوار توجه، حمایت و مشارکت علمی مداوم است. این زبان به ما نشان می‌دهد که هویت ثابت نیست، بلکه در تعامل شکل می‌گیرد؛ مرزهای زبانی نفوذپذیرند؛ و خود زبان، زمینه‌ای برای خلاقیت در شرایط محدودیت است.

۱۱. نتیجه‌گیری: بازاندیشی سورژیک - یک زبان بینابین

مرور حاضر به چهار پرسش مطرح‌شده در مقدمه پرداخته است. نخست، ادبیات بررسی شده نشان می‌دهد که سورژیک الگوهایی صرفی-نحوی، واژگانی و واج‌شناختی قابل‌شناسایی را نشان می‌دهد که آن را از تغییر رمز ساده متمایز می‌کند و از توصیف آن به عنوان یک رمز ترکیبی تا حدی تثبیت‌شده پشتیبانی می‌کند. دوم، نگرش‌های اجتماعی نسبت به سورژیک همچنان متنوع و اغلب متناقض است، از انگ‌زنی و خالص‌سازی زبانی گرفته تا پذیرش فزاینده و ارزیابی مجدد مثبت. سوم، توسعه و معانی معاصر سورژیک عمیقاً توسط فرآیندهای تاریخی روسی‌سازی، دوزبانگی، تنوع منطقه‌ای و تحولات ژئوپلیتیکی اخیر شکل گرفته است. در نهایت، حجم فزاینده‌ای از پژوهش‌ها نشان می‌دهد که سورژیک را می‌توان نه تنها به عنوان یک محصول جانبی زبانی تاریخ استعمار، بلکه به عنوان یک منبع بالقوه برای استعمارزدایی زبانی، تاب‌آوری فرهنگی و تأیید هویت‌های ترکیبی تفسیر کرد.

سورژیک، که به حاشیه احترام زبانی و سیاست ملی رانده شده است، شایسته ارزیابی مجدد اساسی است. این بررسی نشان داده است که سورژیک صرفاً یک تحریف زبان اوکراینی یا بقایای امپریالیسم زبانی شوروی نیست. سورژیک یک پدیده پویا، سازگار و اجتماعی است که توسط مسیر تاریخی منحصربه‌فرد اوکراین و تحول فرهنگی مداوم شکل گرفته است.

در هفده منبع دانشگاهی اخیر - از زبان‌شناسی ساختاری و زبان‌شناسی اجتماعی گرفته تا ایدئولوژی زبان، مدل‌سازی دیجیتال و نظریه پسااستعماری - سورژیک به عنوان یک نشانه از آمیختگی، مذاکره و بقا ظاهر می‌شود. این زبان هم پاسخی به اجبار تاریخی و هم بیانی از عاملیت معاصر است. سورژیک واسطه‌ای بین شهر و روستا، فرهنگ نخبه و عامه، روسی و اوکراینی، مدرنیته و سنت است.

با رد الگوی ناب‌گرایانه، ما در را برای شناخت تنوع زبانی به عنوان یک قدرت ملی، نه یک ضعف، باز می‌کنیم. سورژیک ما را به چالش می‌کشد تا فراتر از دوگانه‌ها فکر کنیم: نه فقط اوکراینی در مقابل روسی، بلکه رسمی در مقابل غیررسمی، خالص در مقابل ترکیبی، مرکز در مقابل پیرامون. این به ما یادآوری می‌کند که زبان نه تنها یک سیستم از قوانین، بلکه یک عمل زندگی است که توسط گویشورانی انجام می‌شود که دائماً در حال سازگاری، مقاومت و خلق هستند.

در حالی که اوکراین به سفر استعمارزدایی خود ادامه می‌دهد، سورژیک هنوز می‌تواند به عنوان نمادی از انعطاف‌پذیری عمل کند - گواهی بر توانایی زبان برای جذب، تحول و بازسازی خود در بحبوحه درگیری. به رسمیت شناختن سورژیک، نه به عنوان یک انحراف، بلکه به عنوان بخشی مشروع از بوم‌شناسی زبانی اوکراین، برای ملت‌سازی فراگیر، سیاست زبانی پاسخگو و پژوهش اخلاقی ضروری است.

ملاحظات اخلاقی

مشارکت نویسندگان

فرزانه فخریان: تهیه و آماده‌سازی و گردآوری داده‌ها، تحلیل و تفسیر اطلاعات و نتایج، تهیه پیش‌نویس مقاله آریتا عباسی: طراحی

پژوهش، نظارت بر مراحل انجام پژوهش، بررسی و کنترل نتایج، اصلاح، بازبینی و نهایی‌سازی مقاله

اعلامیه هوش مصنوعی مولد و فناوری‌های مبتنی بر هوش مصنوعی در فرایند نگارش

نویسندگان در فرایند نگارش و آماده‌سازی این مقاله از هیچ‌گونه ابزار هوش مصنوعی یا فناوری‌های مبتنی بر هوش مصنوعی استفاده نکرده‌اند.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

نویسندگان اصول اخلاقی را در انجام و انتشار این پژوهش علمی رعایت نموده‌اند و این موضوع مورد تأیید همه آنهاست.

بیانیه دسترسی به داده‌ها

داده‌هایی پژوهش حاضر از طریق درخواست از نویسندگان قابل دسترسی است.

سپاس‌گزاری

از داوران محترم به خاطر ارائه نظرهای ساختاری و علمی سپاس‌گزاری می‌شود.

References

- Bamshadi, P., & Davari Ardakani, N. (2019). Code-switching and its relationship to other language contact phenomena. *Journal of Foreign Language Research*, 9(1), 25-52. <https://doi.org/10.22059/jflr.2019.250069.459>
- Del Gaudio, S. (2023). Ukrainian - Russian mixed speech “Suržyk” within the system of Ukrainian and Russian interaction. *Slověne: International Journal of Slavic Studies*, 12(1), 214-246. <https://www.slovene.ru/ojs/index.php/slovene/article/view/117>
- Hentschel, G. (2023). Ukrainian and Russian in the lexicon of Ukrainian Suržyk: Reduced variation and stabilisation in central Ukraine and on the Black Sea coast. *Russian Linguistics*, 48(2). <https://doi.org/10.1007/s11185-023-09286-9>
- Hentschel, G., & Palinska, O. (2024). Restructuring in a mesolect: A case study on the basis of the formal variation of the infinitive in Ukrainian–Russian Surzhyk. *Cognitive Studies | Études Cognitives*, 2024(24), Article 2770. <https://doi.org/10.11649/cs.2770>
- Hentschel, G., & Taranenko, O. (2022). The linguistic situation on the Ukrainian Black Sea coast – Ukrainian, Russian and Suržyk as “native language,” “primary code,” frequently used codes and codes of linguistic socialization during childhood. *Russian Linguistics*, 46(3), 259-290. <https://doi.org/10.1007/s11185-022-09259-4>
- Kent, K. (2012). Morphosyntactic analysis of Surzhyk, a Russian-Ukrainian mixed lect [Doctoral dissertation, University of Minnesota]. Retrieved from the University Digital Conservancy, <https://hdl.handle.net/11299/137718>
- Khmelevsky, M., & Savchenko, A. (2000). To the origins of making and development of the Ukrainian linguistic triple-code (Russian-Surzhyk-Ukrainian language). *Slavianovedenie*, 2000(6), 47-59. <https://doi.org/10.31857/S0869544X0001764-3>
- Kostiuchenko, A. (2023). Surzhyk in Ukraine: Between language ideology and usage. *Ukrainian Analytical Digest*, 1, 15-17. <https://doi.org/10.3929/ethz-b-000623475>
- Kuznetsova, T. V. (2023). Surzhik in a multi-code situation, or who, when, and why knowingly uses the mixed subcode. *Slavia Orientalis*, 72(3), 581-597. <https://doi.org/10.12731/8940-2023-3-37>

- Levchuk, P. (2024). Ukrainian citizens' attitudes towards Surzhyk in times of Russian aggression. *Wiener Slawistischer Almanach*, 92, 55-65. <https://doi.org/10.5282/3168s897>
- Maxwell, O., Kudriavtseva, N., & Skubii, I. (2024, March 18). Reclaiming Surzhyk: Ukraine's linguistic decolonisation. *E-International Relations*. <https://www.e-ir.info/2024/03/18/reclaiming-surzhyk-ukraines-linguistic-decolonisation>
- Moser, M. (Ed.). (2016). *New contributions to the history of the Ukrainian language*. Edmonton & Toronto: Canadian Institute of Ukrainian Studies Press. <https://www.ualberta.ca/en/canadian-institute-of-ukrainian-studies/centres-and-programs/jacyk-centre/publications.html>
- Palinska, O. (2023). East vs West: Geopolitical orientations and language practices of residents of central and southern Ukraine. *Journal of Contemporary Slavic Studies*, 14(2), 129-138. <https://doi.org/10.1177/18793665231185794>
- Sériot, P. (2005). Diglossia, bilingualism, or mixture of languages: The case of Surżyk in Ukraine. *La linguistique*, 41(2), 37-52. <https://doi.org/10.58079/11160120>
- Shevchuk Kliuzheva, O. (2023). The sociolinguistic aspect of Ukrainian-Russian child bilingualism on the basis of a survey of Ukrainian families. *Cognitive Studies | Études Cognitives*, 2020(20), Article 2323. <https://doi.org/10.11649/cs.2323>
- Shumarova, N. (2024). Two views on a single research object: Mixed language code. *Current Issues of Mass Communication*, 35, 31-39. <https://doi.org/10.17721/CIMC.2024.35.31-39>
- Sira, N., di Nunzio, G. M., & Nosilia, V. (2020). Towards an automatic recognition of mixed languages: The case of Ukrainian-Russian hybrid language Surzhyk. *Umanistica Digitale*, 4(9), 97-116. <https://doi.org/10.6092/issn.2532-8816/10740>
- Sokolova, S. (2023). Lingual and extralingual aspects of Surzhyk functioning in Ukraine. *Slavia Meridionalis*, 21, Article 2412. <https://doi.org/10.11649/sm.2412>